

БЪЛГАРО-КИТАЙСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА МЕСТНО НИВО

(Побратимяването на Пловдив с китайски
градове и региони)

Тиен Дзиендзюн и Мариана Тиен

BULGARIAN-CHINESE COOPERATION AT LOCAL LEVEL

(The twinning of Plovdiv with Chinese cities and Regions)

Tian Jianjun¹ and Mariana Tian²

Abstract: The introduction briefly traces the existing legal framework on the basis of which bilateral agreements were signed. The study is according with the dynamically changing international situation, in which the legal framework of

¹ *Tian Jianjun* – Associate professor, PhD, lecturer in Bulgarian Studies at the BFSU; Doctor of Bulgarian history. Lecturer in practical Bulgarian language, grammar of the Bulgarian language, Bulgarian phonetics, journalistic Bulgarian language for the media, theory of translation, Bulgarian folklore, history of Bulgaria and others. He has a rich translation practice of Chinese and Bulgarian state and non-governmental delegations and a number of works of art of Bulgarian classics, including Nikolai Haitov. Author and co-author of numerous articles and studies. Compiler of textbooks and teaching aids in Bulgarian. Member of the team that worked on compiling the Great Bulgarian-Chinese Dictionary. He is the holder of awards and diplomas for his contribution to the development of Bulgarian-Chinese relations, including by the Speaker of the National Assembly. Director on the Chinese side of the Confucius Institute in Sofia (from its founding in April 2007 to 2012). E-mail: bfsutian@yahoo.com.cn

² *Mariana Tian* – Associate professor, PhD, sinologist at the Bulgarian Academy of Sciences, Secretary General of the China-CEE Global Partnership Center. She studied Chinese at BFSU 北京外国语大学; Doctor of Chinese history; Two-year specialization at RUC 人民大学; Specializations at various institutes of CASS, Merton College, Oxford, BLCU 北京语言大学; Over 100 scientific publications; monographs „Genesis and development of Chinese civilization“ and „Bulgarian-Chinese relations in the modern period“; Lecturer; Scientific and language consultant for books; Member of the Association of Interpreters and Translators; 17+1 Think Tanks Network; The Union of Scientists in Bulgaria; Bulgarian Historical Society. E-mail: mar_malinova@abv.bg

Bulgarian-Chinese relations at the local level is constantly updated by signing new friendship and twinning agreements, which are of mutual interest for both parties. The first part of the study focuses on the contacts between Bulgaria and China at the national level, carried out by the Federation for Bulgarian-Chinese Friendship, the Bulgaria-China Friendship Group at the National Assembly of the Republic of Bulgaria, the local Bulgarian-Chinese friendship societies established in different cities and regions in our two countries, as well as by groups and associations for Bulgarian-Chinese friendship between pupils and students from Bulgaria and China. Emphasis is placed on specific mutual meetings at the local level, where exchanges views on the development and prospects of Bulgarian-Chinese cultural and economic cooperation, as well as on educational exchange between two twinned regions, and much of the negotiations end with the signing of treaties and agreements. in chronological order the twinning of the city of Plovdiv and the region with Chinese partners at the local level, including those from Tianjin 天津; Changchun 长春; Yunnan 云南; Shenzhen 深圳; Ningbo 宁波; Qingdao 青岛, mutual visits, joint activities in different fields were followed – spiritual, economic, investment, sports, educational, tourism and media, etc.; the signing of cooperation and exchange agreements and the results are systematized. In conclusion, based on the presented facts, the reasons for the Chinese investment interest in Plovdiv, which is the most preferred Bulgarian city for „twinning“ with Chinese cities and regions, are analyzed.

Keywords: Bulgarian-Chinese cooperation; twinning; Plovdiv.

Двустранното българо-китайско сътрудничество на местно ниво се осъществява съгласно политиката на двете държави в областта на международните отношения, съобразно приоритетите за развитие на националните културни и икономически интереси и въз основа на съществуващата правнонормативна база, която се опира на подписаните двустранни договори. В съответствие с динамично променящата се международна обстановка договорноправната база на българо-китайските отношения на местно ниво се актуализира непрекъснато чрез подписването на нови споразумения за приятелство и побратимяване, които са от взаимен интерес за двете страни. Въпреки че не е правен акт, подписването на формален договор или споразумение за побратимяване служи за създаването на дългосрочни взаимоотношения на доверие.

По своята същност побратимяването служи за създаване на сътрудничество между две общини или области, а негов обект могат да бъдат широк кръг от въпроси. Според едно от най-разпространените определения, предложено от съснователя на Съвета на европейските общини и региони (СЕОР) – Джон Барет, „побратимяването събира на едно място търсенето на две общности по начин, който им позволява да разреша-

ват проблемите си, като развиват помежду си все по-тесни приятелски връзки³.

Освен термина „побратимен град“, който е възприет в България, в различни части на света се използват още: „градове-близнаци“ (twin towns – във Франция) „посестрими градове“ (sister cities – в Северна и Южна Америка, Азия и Австралия), „приятелски градове“, „градове-партньори“ (в Германия) и др. В Китай най-често се използва терминът „приятелски град“ 友好城市, въпреки че се среща и „посестрими градове“. Независимо обаче кое обозначение се използва, смисълът на понятието се изразява в насърчаването на културните и търговски връзки между двата града⁴.

Погледнат от историческа гледна точка процесът на побратимяването, започнал скоро след края на Втората световна война, довежда до обединяването на граждани от различни краища на света, давайки им възможност да споделят проблеми, да обменят идеи и гледни точки по теми и въпроси от общ интерес и взаимно да се опознаят, изграждайки по този начин доверие помежду си и спомагайки за мирното развитие на човечеството.

Българо-китайското партньорство дава възможност на гражданите от двете страни и на съответните общини да споделят знания и опит. Съвместните срещи за дискусии и преодоляване на сериозни проблеми, при това в приятелска атмосфера, е също много изявена форма за активното опознаване на „другия“.

Промените в Централна и Източна Европа, последвани от падането на комунистическите режими в края на 80-те, довеждат до разпространение на нови връзки на побратимяване. Нещо повече, от 1989 г., следвайки успешната инициатива на Европейския парламент, ЕС осигурява значителна финансова подкрепа на побратимяването. Въпреки телевизията и интернет, побратимяването остава най-добрият начин гражданите на двете страни да се срещнат лице в лице, да споделят информация и мнения по теми от ежедневието, както и да се възползват от опита на другия по различни теми – от образование до социално включване, култура и бизнес.

³ Виж бюлетина на Международната асоциация на побратимените градове: Bulletin of the Sister Cities Association. <http://www.sister-cities.org/>. (отворен на 15.02.2009) (на английски език).

⁴ Съвет на европейските общини и региони. „Какво е побратимяване?“. Сайт на Съвета на европейските общини и региони. <http://www.twinning.org/bg/html>. (отворен на 15.10.2013).

Всеки четири или пет години Съветът на европейските общини и региони (СЕОР) и един град-партньор организират голям конгрес или конференция за побратимяване, които мобилизират всички участници в този процес и са място, на което те обменят помежду си разнообразен опит. По време на Конференцията в Родос през 2007 г. СЕОР и Европейската комисия представят заедно новата финансираща програма „Европа за гражданите“.

Първоначалната цел на побратимяването се състои в представяне и защита на мира и разбирателството между гражданите и отделните общности. В днешното време на глобализация то играе все по-значима роля за сближаване на хората и общностите по света, реално подпомага развитието на много по-стабилен и ефективен диалог между тях и е отличен начин да се представи международното развитие и постигането на целите за развитие на хилядолетието.

В действителност е много трудно да бъде определен точният брой на побратимяванията. Според сайта на Съвета на европейските общини и региони в настоящия момент съществуват над 20 000 връзки на побратимяване из цяла Европа⁵.

Обект на побратимяване, както бе отбелязано по-горе, могат да бъдат и съвсем конкретни въпроси, които ще бъдат дискутирани в хода на изложението. Напоследък се забелязва ръст и на побратимяване между конкретни партньори (а не общини), като Института по земеделие в Кюстендил и Института по овощарство в Йентай (пров. Шандун) например или като българската фирма „Битова електроника“ – Велико Търново и китайската фирма „Хайсенс“ от Циндао, както и между Института по планинско животновъдство и земеделие в Троян и клона на Академията за аграрни науки в град Харбин и т. н.

В периода след създаването на КНР, от 50-те докъм края на 80-те години на XX в., липсват данни за побратимяване на отделни български и китайски общини, въпреки че през 50-те години хуманитарният обмен между двете страни е сравнително висок, но той е преди всичко на „общонародно“, а не на местно ниво. Например засаждането през 1957 г. на лозови масиви „Китайско-българска дружба“ 《中保友谊葡萄园》, в които виреят седем сорта българско грозде, или създаването през петдесетте на голяма оранжерия в народната комуна „Китайско-българска дружба“ в Пекин, където се отглеждат домати, краставици, чушки и други зеленчуци, произведени с български разсад, както посещението на българския национален ансамбъл за народни песни и танци в детската градина

⁵ Пак там.

《兴安路》 „Синанлу“ в град Тиендзин (октомври 1960 г.) и „братския“ спортен тандем между българката А. Бояджиева и китаецца Уан Джълян по време на смесения двубой на 26-ото Световно първенство по тенис на маса и т. н.⁶

През 90-те години на ХХ век активна роля в побратимяването играят местните организации, най-често дружествата за българо-китайско приятелство, създадени в различни градове на страната, повечето от които под влияние и със съдействието на Китайското посолство в България.

В настоящето изследване няма да се спираме на всяко едно от тях, но ще посочим общата тенденция на голям ентузиазъм в началото, който бързо угасва по-късно. Едно от най-активните в страната е русенското дружество с председател Мария Неделчева, което издържã изпитанията на времето и всяка година е инициатор и организатор на различни съвместни българо-китайски културни и спортни прояви, част от които ще бъдат обект на анализ в хода на изложението.

Приятелските контакти с Китай на национално ниво се осъществяват от Федерацията за българо-китайска дружба, учредена на 20 март 1993 г. в София, с председател акад. Никола Попов. По време на посещението в КНР в периода 7 – 14 декември 2000 г. на делегация, водена от председателя на Федерацията акад. Попов, се подписва Споразумение за сътрудничество с Асоциацията на китайския народ за дружба с народите по света. Една от клаузите задължава двете страни по договора да съдействат за създаването на условия за сътрудничество между българските и китайските бизнес среди. По-късно, през ноември същата година, китайците връщат визитата с делегация, оглавявана от зам.-председателя на Асоциацията на китайския народ за дружба с народите по света – Чън Хаосу 陈昊苏. След повече от четири години (25 април – 2 май 2005 г.) българска търговска делегация в състав от 10 души от бизнес средите, начело със зам.-председателя на Федерацията за българо-китайска дружба Димитър Тодоров, е на посещение в КНР, където се среща с представители на китайското Министерство на търговията, с членове на Асоциацията на малките и средните предприятия в КНР и с китайски бизнесмени. Разговорите между китайските и българските предприемачи в рамките на визитата са съсредоточени около по-нататъшното развитие на търговските връзки помежду им и в търсенето на възможности за бъдещи инвестиции както от китайска страна към България, така и от българска в КНР. Българската страна предлага на китайската износ на традиционни български продукти – вино, включително и възможностите за засаждане и отглеждане на

⁶ 中国和保加利亚建交60周年 2009 г., с. 119, 121 – 123.

лозови масиви, на преработващи предприятия за получаване на вино и други продукти на базата на гроздето, както и земеделски стоки, минерална вода, редица продукти на шивашката промишленост и т. н.⁷. По време на гостуването си българите освен със забележителностите в Шанхай, Суджоу и Пекин се запознават с практиката в икономическите зони в тези градове, където са създадени специални условия за чуждестранния капитал и бизнес. Българският интерес е предизвикан от възможностите на Китай, особено в зоната Шанхай – Суджоу, в която са изградени модерни предприятия с високо технологично ниво от водещи фирми в света. Китайската страна осигурява благоприятни преференциални условия за чуждия капитал, гарантира сигурността му, обезпечава изцяло инфраструктурата за функциониране на чуждите фирми, като едновременно с това постига договорености за защита на интересите на китайските специалисти и работници, заети в тези предприятия. Това благоприятства големите световни фирми да строят изключително бързо, да организират производство в големи мащаби на много високо технологично ниво във всички сфери на промишлеността, в това число електрониката, автомобилостроенето, химията и т. н. В Пекин делегацията на Федерацията за българо-китайска дружба провежда среща с китайската Асоциация за приятелство с народите от чужбина, по време на която двете страни изразяват надеждите си, че е поставено „началото“, което ще доведе до конкретни положителни резултати, а именно спомагане за „по-доброто опознаване на двата народа“ и осигуряване на икономическата база за „бъдещо, по-широко сътрудничество“, което да е от полза и за двете страни⁸.

За първостепенната роля на приятелските взаимоотношения между нашите две страни свидетелства и сформираната на най-високо парламентарно ниво Група за приятелство България – Китай при Народното събрание на Р. България. По време на посещението си в Пекин, Сиан, Шанхай и Ханджоу (22 – 28 юни 2008 г.) българската парламентарна делегация, ръководена от председателя на Групата за приятелство България – Китай при Народното събрание на Република България – Янаки Стоилов, осъществява ползотворни срещи от взаимен двустранен интерес, по време на които са обсъдени въпроси, касаещи перспективите за задълбочаване на приятелството между нашите страни и парламенти⁹.

⁷ „Китай – една велика и непрекъснато развиваща се страна – първа част“. Българска секция на Радио Китай за чужбина (China Radio International), излъчено на 25.05.2005, <http://bulgarian.cri.cn/1/2005/05/25/1@24239.htm>. (отворен на 26.12.2012 г.).

⁸ Пак там.

⁹ Българската парламентарна делегация е на посещение в КНР по покана на Общокитайското събрание на народните представители (ОСНП). В нейния състав са още:

По почина на създаването на Федерацията за българо-китайска дружба и Групата за приятелство България – Китай в Парламента, в различни градове в страната се създават и местни дружества за българо-китайско приятелство. На взаимните срещи на местно ниво се разменят мнения за развитието и перспективите на българо-китайското културно и икономическо сътрудничество, в това число и на образователния обмен между двата побратимени региона, а голяма част от преговорите завършват с подписването на договори и споразумения. По правило болшинството от контактите на регионално ниво се осъществяват благодарение на активната роля на Китайското посолство в София.

Една от културните прояви на местните дружества за българо-китайско приятелство са различните видове конкурси и викторини с китайска тематика. Като пример могат да бъдат посочени организираните от пловдивското дружество и подкрепяни от община Пловдив и Посолството на КНР в България конкурси за рисунка и есе, в които се надпреварват ученици от всички училища в „града на тепетата“, разпределени в три възрастови категории¹⁰. През 2007 година конкурсът е под мотото „Китай – далечен и близък“, а през 2008 г. – „Светът е Олимпиада – Пекин 2008“.

В областта на средното образование трябва да се отчете успешно то „побратимяване“ по програмата в областта на средното образование Heart to heart между китайското 14-о Средно училище в Пекин, което е профилирано в областта на физическата подготовка и спорт, с 18-о СОУ „Уилям Гладстон“ в София, където се изучават източни езици и культу-

народният представител от НДСВ Станимир Илчев (заместник-председател на Групата за приятелство между Китай и България в Народното събрание), Юнал Тасим (народен представител от ДПС), Веладин Битолски (парламентарен секретар на Министерски съвет), Димитър Филипов (началник на отдел в МВНР), проф. дфн Александър Федотов (директор на Центъра за източни езици и култури към Софийския университет „Св. Климент Охридски“). По време на официалните разговори от китайска страна вземат участие: председателят на Групата за приятелство Китай – България при ОСНП – Ма Уънпу, изпълняващ длъжността заместник-председател на Комисията за Външна политика при ОСНП, Сю Гънчу – заместник-председател на Групата и член на КВП при ОСНП, Лиу Хунцай – заместник завеждащ Международния отдел на ЦК на ККП, У Хунбо – заместник-министър на външните работи, Ху Каншън – председател на комисията по правни въпроси при ОСНП, Чън Тао – заместник-директор на Китайския институт за народна дипломатия.

¹⁰ Възрастовите категории са: 1. – 4. клас, 5. – 8. клас и 9. – 12. клас. Вече се превръща в традиция наградите за победителите от конкурсите, които са под патронажа лично на кмета на град Пловдив – г-н Славчо Атанасов, който е и председател на сдружението, да бъдат връчвани от представители на Посолството на КНР в България, дори лично от посланика, на специални тържества, едно от които се провежда в СОУ „Св. Софроний Врачански“ (район Тракия).

ри, сред които и китайски език. Всяка година, на реципрочен принцип, китайски ученици посещават България, а в Пекин гостуват български средношколци от 18-о СОУ „Уилям Гладстон“. По време на 29-ите Олимпийски игри пекинското 14-о училище активно подкрепя българския олимпийски отбор, сформирайки „китайска олимпийска агитка“, в която се включват над 1 000 ученици. Със съдействието на българското посолство в специално създадената в училището Алея на олимпийската слава, представяща снимки на олимпийски шампиони от цял свят, е поставено и табло за успехите на българския олимпийски спорт, което запознава не само учениците, техните родители, учителския екип, но и многобройните посетители с част от историята на българския олимпийски дух. Заслужава да се отбележи, че в сградата на китайското училище съществува и постоянна изложба от национални символи, географски карти и фотоси с българска тематика, която функционира като илюстративно помагало за опознаване на българската култура. За важноста на сътрудничеството между двете средни училища свидетелстват и официалните посещения на най-високо ниво, сред които на представители на дипломатическата ни мисия в Пекин, водени лично от Н. Пр. Георги Пейчинов – извънреден и пълномощен посланик на Р. България в КНР. На едно от тях (29 май 2008 г.) се обсъждат въпроси, свързани с програмата и инициативите, насърчаващи успехите на българските атлети. Огромна чест за учениците и цялото ръководство на 14-о Основно училище в Пекин представлява и официалната визита на 19.08.2008 г. на българския президент Георги Първанов, начело на високопоставена делегация, включваща президента на БОК Стефка Костадинова, председателя на ДАМС Весела Лечева, генералния секретар на БОК Белчо Горанов, посланик Пейчинов и др. В отговор на трогателното посрещане, съпроводено с плакати на български език: „Добре дошъл, господин Президент“, под звуците на „Излез е Делю хайдутин“ и последвалата богата музикална програма от национални танци, инструментални композиции и китайски народни песни, българските гости даряват китайските ученици с рекламни сувенири, осигурени от Българския олимпийски комитет. На следващата година, март 2009 г., десет български ученици от 18-о СОУ „Уилям Гладстон“, ръководени от преподавателката си – г-жа Р. Русинова, са на десетдневно посещение на побратименото си 14-о Основно училище в китайската столица, с което си сътрудничат от 2007 година. По време на гостуването си те се запознават с много културно-исторически забележителности в китайската столица, сред които са Великата китайска стена, столичният музей, Забраненият град и др. След 2009 г. взаимните контакти между българските и китайските средношколци се задълбочават още повече и всяка година на

реципрочен принцип те си гостуват помежду си и сами инициират разнообразни културни прояви.

На 25 март 2008 г. в друга китайска образователна институция – Пекинското училище за чужди езици, филиал към Пекинския университет за чужди езици, се открива седемдневен Международен олимпийски лагер за обучение по китайски език на гимназисти и прогимназисти от европейските страни под надслов „Пекин преди Олимпиадата“, организиран със съдействието на Главния офис на институтите „Конфуций“ („Ханбан“)¹¹. От българска страна вземат участие осем ученици и двама преподаватели от 18-о СОУ „Уилям Гладстон“ в София, а от името на страните, членки на ЕС, българският посланик приветства организаторите и участниците, подчертавайки важната роля на олимпийския лагер за насърчаване на приятелството между Европа и Китай.

Наред със създаването на групи и асоциации за българо-китайско приятелство, в това число и между ученици от двете страни, се осъществяват и побратимявания между български и китайски градове, които ще бъдат проследени в хронологически ред.

Пловдив – Тиендзин 天津; **Чанчун** 长春; **пров. Юннан** 云南;
Шънджън 深圳; **Нинбо** 宁波; **Циндао** 青岛

От 1989 година Пловдивска област е побратимена с огромния китайски мегаполис Тиендзин 天津¹². Между тях периодично се обменят делегации на различно ниво.

През юли 2010 г. в Пловдив гостува делегация от град Чанчун 长春, провинция Дзилин 吉林, която отправя покана към кмета Славчо Атанасов за побратимяване¹³. Българският градоначалник връща в скоро време

¹¹ Лагерът се провежда с участието на 65 ученици от 7 европейски страни: Австрия, Белгия, България, Германия, Унгария, Италия и Полша.

¹² Тиендзин е един от четирите градове, подчинени пряко на централното правителство. Градската агломерация на Тиендзин е третата най-голяма в Китай след Шанхай и Пекин. След като Китай започва да се отваря към света в края на 70-те години на 20. век, Тиендзин преживява бърз икономически растеж и понастоящем се нарежда в това отношение след Шанхай, Пекин и Гуанджоу. (Тиендзин. Уикипедия <https://bg.wikipedia.org/wiki/Тиендзин>. (отворен на 20.06.2015). Населението на Тиендзин към края на 2010 г. е около 11 млн. Виж: „Древният Тиендзин: град-област“. Китай днес – приложение на в-к „Земя“, брой 3, Година IV. София, 12 февруари 2014 г. http://www.kitajdnes.com/index.php?option=com_content&view=article&id=539:drevniyat-tiendzin-grad-oblast&catid=272:savremen-en-kitai&Itemid=397&lang=bg. (отворен на 11.11.2014).

¹³ „Кметът поканен в Китай“. В-к „Марица“, 29.07.2010 <http://www.marica.bg/B9-news31904.html>. (отворен на 11.11.2014). Виж също: „Побратимяваме се с китайски

визитата и на 11 ноември 2010 г. Споразумението за побратимяване между двата града вече е факт¹⁴. То предвижда двамата кметове – Цуй Дзие 崔杰 и Славчо Атанасов, да са в основата на инициативите за сътрудничество в областта на икономиката, търговията, науката, образованието и технологиите, както и в организирането на участия в панаирни изложения в Китай и в България. Подписването на Споразумението е и една от целите на посещението в Чанчун на пловдивската делегация (8 – 14 ноември 2010 г.). В рамките на визитата се състоят срещи между пловдивски бизнесмени с представители на китайския бизнес, посещение на икономически и технологични зони, както и на селскостопанския Експопарк на Чанчун¹⁵.

От изключителен интерес за целите на настоящото проучване е едно доста по-необичайно и рядко срещано сътрудничество между китайски учени спелеолози и българските им колеги от Пловдив. През месец ноември 2011 година в провинция Юннан 云南 се провежда Международна пещерна експедиция. В продължение на три седмици екип от петима български и един гръцки спелеолог, водени от китайските си колеги, проучват неизследвани до момента пещери в богатия с животински видове природен резерват Гаолигуншан 高黎贡山. Резултатите и откритията от научната експедиция, които се изразяват в геоложки проучвания, при които са картирани почти пет километра пещерни галерии и за първи път са описани подземни видове пещери, както и неизвестни за науката видове животни, са представени по време на мултимедийна презентация, организирана от изследователския център по биоспелеология при НПМ на 23 февруари 2012 г.¹⁶ Година по-късно (16 февруари – 3 март 2013 г.) спелеоклуб „Пълдин“ и Регионален природонаучен музей – Пловдив организират фотоизложба, направена по време на Международната

град“. Густо нюз, 04.10.2010 <http://www.gustonews.bg/?page=article&instanceID=249>. (отворен на 29.12.2013).

¹⁴ Пловдивският кмет Славчо Атанасов поднася като дар на общината на град Чанчун копие на част от колекцията на Панагюрското златно съкровище. Виж: „Славчо лети за Ки тай“. В-к „Марица“, 08.11.2010 www.marica.bg/славчо-лети-за-китай-news38287.html. (отворен на 11.11.2014).

¹⁵ „Чанчун и Пловдив се побратимиха“. В-к „Марица“, 10.11.2010 <http://www.marica.bg/чанчун-и-пловдив-се-побратимиха-news38475.html>. (отворен на 29.12.2013); „Честито: Побратимихме се с Чанчун“. Дарик нюз, 10.11.2010 http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=617175. (отворен на 29.12.2013). Виж също: 《崔杰会见保加利亚客人》11. 11. 2010 年 http://ccrb.lnews.cc/html/2010-11/11/content_106160.htm. (на китайски език). (отворен на 30.06.2015).

¹⁶ „Мултимедийна презентация на учени от БАН за експедицията им в провинция Юннан, Китай“. Сп. „Българска наука“, 20.02.2012 ISSN 1314-1031 бр. № 45/февруари 2012 г.

спелеоложка експедиция¹⁷. Контактите продължават и през 2015 г., когато в България са поканени шестима пещерняци от Китай¹⁸.

Към края на 2012 г. преговорите с китайски инвеститор за изграждане на завод в община Марица също са в напреднала фаза, по думите на зам.-кмета на общината Стефан Цанков, налице е и реален китайски инвеститор – Дзин Ликан, съсобственик на веригата магазини „Дензел“ в търговски център „Форум Тракия“, според кмета на район Тракия Костадин Димитров¹⁹. Освен това втората по големина в света компания за информационни и комуникационни технологии „Хуауей“ е с намерение да разкрие развоен център в Пловдив, както и да инвестира в център за споделени услуги. Китайската мегакомпания е с над 35 милиарда долара годишен оборот. Почти една трета от населението на Земята използва под една или друга форма нейни продукти²⁰.

В началото на 2013 г. директорът на пловдивската Математическа гимназия д-р Ивайло Старибратов споделя идеята за паралелка с китайски език, която да подготвя кадри със средно специализирано образование²¹. Тук е мястото да се посочи, че от няколко години насам китайският се изучава като СИП.

Следвайки хронологията на българо-китайските събития с пловдивско участие, трябва да посочим първата обща изложба на съвременни български творци – художници и скулптори, открита в Шанхай 上海 на 24 май 2013 г., по случай Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост²². Целта е китайските граждани да се запознаят по-отблизо с България и по-конкретно с Пловдив.

¹⁷ Виж официалния сайт на РПМ – Пловдив: „Изложба на снимки от Международна пещерна експедиция през 2011 в провинция Юнан, Китай“. Регионален природонаучен музей – Пловдив, 16.02.2013 <http://rnhm.org/bg/news/index/85>. (отворен на 06.07.2015).

¹⁸ Иванова, Йорданка. „Българското пещерно дружество – малко на възраст, но с голе ми идеи“. БНР, 21.07.2015 <http://bnr.bg/post/print/100582557/balgarskoto-peshterno-drujestvo-malko-na-vazrast-no-s-golemi-idei> (отворен на 22.07.2015).

¹⁹ „Китайски дипломат: Студентите с китайски език са основа за нашето сътрудничество“. В-к „Класа“, 20.12.2013 <http://klasa.bg/news/Read/article/238263> (отворен на 29.12.2013).

²⁰ „Мегакомпания от Китай ще инвестира в Пловдив“. В-к „Марица“, 09.01.2013 <http://marica.bg/news95889.html>. (отворен на 29.12.2013).

²¹ Старибратов, който е и председател на УС на „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“, дава тласък на инициативата учебните програми на университетите и професионалните гимназии да съответстват на изискванията на ИТ сектора и насърчава като добра практика ученическите и студентските стажове във фирмите от парк „Образование и високи технологии“ в Града под тепетата.

²² „Китайски предприемачи идват в Пловдив, наши творци редят изложба в Шанхай“. Аспекти.инфо 30.01.2013 г. <http://www.aspekti.info/bg/news/i/1402-kitayski-predpriemachi-idvat-v-plovdiv-nashi-tvortsi-redyat-izlozhba-v-shanhai/>. (отворен на 29.12.2013).

На 28 май 2013 г. в Пловдив започва първото издание на двудневен българо-китайски форум за икономика и инвестиции „Открий България и инвестирай в България“ под патронажа на президента Росен Плевнелиев, организиран от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма в България, Министерството на външните работи, Българската агенция за инвестиции, с активното участие на Българската консулска служба в Шанхай в лицето на г-жа Ирина Белева и г-н Кръстьо Белев, на община Пловдив, представена от кмета си г-н Иван Тотев, както и на Българския център за развитие, инвестиции и туризъм в Китай (БЦРИТК) в лицето на неговия председател Иван Тодоров и на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие с председател Ангел Христов²³. Това е най-големият българо-китайски форум за инвестиции и туризъм до тогава, а на него се обсъждат конкретни проекти за привличане на китайски инвестиции и туристи в региона. Той е продължение на провела се през месец ноември 2012 г. в Шанхай конференция на тема „Инвестирай в България“, когато министърът на икономика Делян Добрев, зам.-председателят на Парламента Менда Стоянова – член на парламентарната Група за приятелство с Китай, кметът на Пловдив Иван Тотев и български бизнесмени се срещат с над 300 китайски компании²⁴. На Форума в „Новотел Пловдив“, определен като „едно от най-големите бизнес събития през годината“²⁵, на който присъстват около 150 представители на китайски фирми и над 250 от българска страна, се водят разговори в няколко конкретни направления, към които китайските инвеститори имат проявен интерес:

- автомобилостроене;
- създаване на логистичен карго център за големите китайски компании на Летище Пловдив;
- изграждане на китайски завод за производство и преработка на гъби, в това число и трюфели, в индустриалната зона на Пловдив²⁶;

²³ Целта на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие е да гарантира на чуждестранните инвеститори решаване на бюрократичните им проблеми, които изникват в изграждането на едно предприятие, да подпомогне реализирането на проектите – от намирането на терена до приключването му.

²⁴ „Идват китайски инвестиции в Пловдив, строят завод за гъби“. В-к „24 часа“, 28.05.2013 <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=2014749>. (отворен на 11.11.2014).

²⁵ „Синхуа: Най-големият българо-китайски форум за инвестиции и туризъм стимулира двустранните бизнес отношения“. Карлово ТВ, 28.05.2013, <http://www.karlovo.tv/vsichki-statii/sinhua-naj-golemiyat-balgaro-kitajski-forum-za-investitzi-i-turizam-stimuliradvustrannite-biznes-otnosheniya>. (отворен на 11.11.2014). Виж също: „Китай стъпва в Пловдив със 100 фирми“. В-к „Марица“, 27.05.2013 <http://www.marica.bg/news109209.html>. (отворен на 11.10.2013).

²⁶ „Китайци с мерак да гледат трюфели край Пловдив“. В-к „Марица“, 28.05.2013 <http://www.marica.bg/news109576.html>. (отворен на 29.12.2013).

- заявени интереси към отделни сектори от селското стопанство;
- туристически услуги.

Установяват се контакти между китайски туроператори, които си партнират с българските си колеги и предлагат туристически маршрути в България. Туризмът в Китай е нова насока в икономиката на страната и се развива изключително активно през последните петнадесетина години. Отличителна особеност на китайските туристи е, че са заможни, обичат обиколното пътуване в няколко държави едновременно, не харесват плажуването, а предпочитат СПА курорти и културно-исторически и природни забележителности.

Поради огромния интерес от страна на участниците, от една страна, и редицата успешни контакти²⁷, осъществени по време на Форума, от друга, се стига до решението събитието да стане ежегодно и второто му издание се насрочва за май 2014 г., като БНТ и БНР са официалните медийни партньори. Може да се каже, че след Форума интересът към Пловдив като център на китайските инвестиции в България става реален.

През юли 2013 г. официална делегация от община Пловдив, включваща зам.-кмета Розалин Петков и главния секретар Ангелина Топчиева, възглавявана от председателя на Общинския съвет арх. Илко Николов, е на петдневно работно посещение в Китай, където взема участие в среща с общините от 16 държави от Централна и Източна Европа, състояла се в град Чунцин 重庆, 26 млн. души население. Целта на форума е да се засилят бизнес и културните връзки между тези страни. България е представена от четири общини – София, Пловдив, Перник и Плевен. По време на визитата си в КНР пловдивските общинари посещават най-младия мегаполис в Китай – град Шънджън 深圳²⁸, и впоследствие се оказва, че това е не

²⁷ Като пример за успешни контакти по време на Форума могат да се посочат: г-н Пламен Панчев, председател на Съвета на директорите на „Сиенит Холдинг“, чиято компания е пионер в създаването на индустриални зони в България и вече има изградени бизнес отношения с водещите китайски фирми China Volant Industry Co. Ltd. и Huawei; Сю Лиенбао 徐连宝, президент на Shanghai Bainiang Apiculture Co., Ltd., който често посещава България, а продуктите на фирмата му, свързани с пчеларството, са много популярни в страната; Дун Тао 董涛, вицепрезидент на Shanghai Foreign Investment Development Board, според когото китайските компании в текстилната индустрия са много заинтересовани да си взаимодействат с български партньори. Виж: „Синхуа: Най-големият българо-китайски форум за инвестиции и туризъм стимулира двустранните бизнес отношения“. Карлово TV, 28.05.2013 <http://www.karlovo.tv/vsichki-statii/sinhua-naj-golemiyat-balgaro-kitajski-forum-za-in-vestitzi-i-turizam-stimulira-dvustrannite-biznes-otnosheniya>. (отворен на 11.11.2014).

²⁸ Разположен на източния бряг на Джудзян (Перлената река), Шънджън е краев крайбрежен град в Южен Китай, провинция Гуандун. Той е първият китайски

просто „обикновено посещение“, а начало на изключително ползотворно партньорство, закрепено по-късно и с акт за побратимяване.

Резултати и перспективи от визитата на пловдивската делегация в Шънджън:

- По време на срещите със заместник-председателя на местния Парламент и с китайските общински съветници успешно приключват разговорите около бъдещото сътрудничество на регионално и общинско ниво. Лансира се идеята решението за побратимяването на двата града да бъде подложено на гласуване на предстояща сесия на Общинския съвет.

- Основният кръг разговори с местния бизнес, проявяващ интерес за инвестиции в Пловдив, се съсредоточава около производството на електрически автомобили и автобуси, медицинска апаратура и телекомуникационни технологии. Базирайки се на факта, че Пловдив е и медицински център с установени традиции в южната част на централния регион в България, се заражда идеята за създаване на център за поддръжка на медицинска техника в града.

град, който преди 35 години (1980 г.) получава статут на специална икономическа зона. През последните три десетилетия от малко рибарско селище на Южнокитайско море, северно от Хонконг, се развива в съвременен мегаполис с просперираща икономика, красива природа и население над 16 милиона по последни данни, като годишният им бюджет е 500 млрд. долара. Сега е най-бързо развиващият се китайски град и трето по големина пристанище в света след Шанхай, изпреварвайки Хонконг. В града са създадени световни чудеса на индустриализацията, урбанизацията и модернизацията. Той е показателен пример за реформите и отварянето на страната. Тук е съсредоточена най-високотехнологичната част на Китай. И въпреки мащабното производство, това е градът с най-чист въздух сред китайските мегаполиси и лицето на КНР пред света. Като „столица на дизайна“, Шънджън е един от основните градове в развитието на световния съвременен дизайн. През 2010 г. „Ню Йорк Таймс“ го определя като една от световните туристически дестинации, а класацията на The Economist за 2012 г. му отрежда 2-ро място за най-конкурентоспособен град в света. Той е един от Топ 10 градове в Азия според Fortune 2011/2012 и втори в класацията на Forbes за най-добър град за бизнес в Китай за 2011 г. Осем от 100-те най-богати личности в Китай според класацията на Forbes Forbes China Rich List са от Шънджън, който заема четвърто място в страната по общия размер на икономическо производство. Над 2000 високотехнологични компании, както и 189 от фирмите във Fortune 500 са ситуирани в града, включително IBM, Walmart, Microsoft и др. Според класация на американското списание Business Week за 100-те най-силни компании в света в научно-технологичната сфера за 2010 г., автомобилостроителят BYD, чието седалище е в Шънджън, заема първо място, а друга местна компания, „Тънсун“ – трето. Отличници в редовете на частния бизнес в Китай са и Китайската търговска банка, групата „Пинан“, производителите на електроника „Хуауей“, гру па та ВЕКО, ZTE и др.

• Пловдивчани получават покана за ежегодно участие в културния панаир, който се провежда всяка година през май в китайския мегаполис²⁹.

• Подписване на Меморандум между Българо-китайската асоциация за бизнес развитие и Китайския съвет за насърчаване на международната търговия.

Целта на Меморандума, върху който от българска страна слага подписа си председателят на БКАБР Ангел Христов, а от китайска – директорът на Международния отдел на КСНМТ – Лиу Син 刘星, е да насърчи икономическия и културен обмен и сътрудничество между двете страни, да подпомага визитите на фирмени делегации и участието им в международни изложби³⁰.

На 15 август 2013 г. в Града под тепетата пристига общинска делегация от Шънджън начело с г-н Юе Дзянчуан 岳江川, директор по въпросите на културата, спорта и туризма в администрацията на общината. Оповестителният период продължава с откриването в Градската художествена галерия на фотоизложба на Чън Джунхъ 陈忠和, „Поглед от въздуха“, и с разговори с членове на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, по време на които се разискват въпроси, касаещи сближаването на двата града. Като следваща стъпка в сътрудничеството е предложена българска изложба в Шънджън, която съвпада и с 65 години от установяването на дипломатически отношения между Китай и България през 2014 г.³¹

На 23 октомври 2013 г. на посещение в индустриална зона „Раковски“ пристига китайска парламентарна делегация, водена от зам.-председателя на Китайския народен политически и консултативен съвет Ду Цинлин 杜青林, по покана на зам.-председателя на НС Мая Манолова. По време на срещата с домакините от „Сиенит холдинг“ – инж. Валентин Кънчев

²⁹ „Най-старият жив град в Европа се побратимява с най-младия мегаполис в Китай“. Нов глас, 08.07.2013, <http://www.novglas.com/bg/news/read/23856>. (отворен на 11.11.2014). Виж също: „Пловдив се побратимява с най-младия китайски мегаполис“. Аспекти.инфо 08.07.2013 <http://www.aspekti.info/bg/news/i/2076-plovdiv-se-pobratimyava-s-nay-mladiya-kitayski-megapolis>. (отворен на 20.12.2013). „Пловдивски политици възхитени от Китай, побратимяваме се с техен град“. Пловдив 24 бг. 08.07.2013 <http://news.plovdiv24.bg/442039>. (отворен на 29.12.2013).

³⁰ Новината е от сайта на ССПИТ. Виж: „Memorandum signed between ССПИТ and ВСВДА“. сайта на ССПИТ. Виж: <http://www.tradow.com/szccpit/news/2013-07-05/23963.html>. (отворен на 30.06.2015).

³¹ „Братският Шънджън: Туризм, спорт и култура най-бързо могат да се развият между Китай и България“. В-к „Класа“, 16.08.2013 http://www.klassa.bg/news/Read/article/235357_Братският+Шънджън:+Туризм,+спорт+и+култура+. (отворен на 12.12.2014).

и инж. Пламен Панчев, както и с председателя на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие Ангел Христозов се водят разговори за възможностите за бъдещи инвестиции³². Китайските гости провеждат среща и с кмета на общината Иван Тотев, както и с председателя на Общинския съвет Илко Николов.

След по-малко от седмица, на 29 октомври, пристига поредната китайска делегация от Шанхай, начело с Джан Чънйан 张晨阳, зам.-генерален секретар на шанхайския клон на Китайския съвет за насърчаване на международната търговия, водеща държавна структура. Този път китайците проявяват интерес към мегапроекта „Тракия икономическа зона“³³, а ви-

³² Нито една българска медия не дава гласност на посещението. Информация на български език може да се намери от сайта на дружеството. Виж: „Висши китайски политици посетиха Индустриална зона „Раковски“. Официален сайт на „Сиенит Холдинг“ 23.10.2013 <http://www.sienit.com/bg/novini/24-visshi-kitaiski-polititzi-posetiha-industrialna-zona-rakovski>. (отворен на 29.12.2013). За разлика от българските си колеги, китайските журналисти от агенция „Синхуа“ предоставят подробна информация за събитието. Виж: 《中国全国政协副主席杜青林访问保加利亚》 24.10.2013 http://news.xinhuanet.com/world/2013-10/24/c_117844728.htm. (отворен на 29.12.2013).

³³ „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) обединява шестте индустриални зони в района на Пловдив и е най-мощният икономически и инвестиционен проект на България, развиващ се върху 10 700 000 кв.м площ, с реализирани до 2015 г. 1 милиард евро инвестиции от над 114 български, европейски, американски и азиатски фирми, някои от които световни лидери в своите области. Икономическите гиганти „Хуауей“ и Hainan Longquanren Century Invest and Development, които са китайските партньори на ТИЗ в Евро-китайската зона за икономическо развитие, са насочени към привличане на повече китайски инвестиции чрез създаване на логистичен хъб на европейски и китайски стоки, основен компонент на проекта. В „Тракия икономическа зона“ в началото на 2015-та година са заети 15 хиляди работници, с очаквания тази цифра да се удвои в следващите 7 – 8 години. Виж: „Пловдив се превръща и в индустриална столица“. Вести.бг. 24.02.2015 <http://www.vesti.bg/pari/biznes/plovdiv-se-prevyshta-i-v-indutrialna-stolica-6032142>. (отворен на 30.06.2015). ТИЗ е включена в списъка с българските проекти, предложени за финансиране от плана „Юнкер“. Българо-китайската асоциация за бизнес развитие (БКАБР) участва във филм на белгийската национална телевизия за „Пътя на коприната“, като акцентът пада върху проекта „Евро-китайска зона за икономическо развитие“, една от 6-те индустриални зони, обединени под името „Тракия икономическа зона“. В рамките на Евро-китайската зона за икономическо развитие в Пловдив китайската страна има намерение да изгради и зали за провеждане на форуми и срещи, както и евро-азиатски университет. Благодарение на ТИЗ, Пловдив се превръща в индустриална столица, а България – в „топ аутсорсинг дестинация“ според водещия световен бизнес ежедневник „Файненшъл Таймс“. Виж: „Анализатори и бизнесмени: Пловдив става индустриалната столица на България“. В-к „Труд“, 11.04.2014 <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=4030588>. (отворен на 12.12.2014); „Файненшъл Таймс: «Тракия икономическа зона» привлича инвеститори в рай она на Пловдив“. Новини.бг 05.06.2015 <http://www.novini.bg/news/286932-B2.html>. (отворен на 30.06.2015).

зитата в Пловдив се осъществява с помощта на Българското генерално консулство в Шанхай.

Намеренията на китайските бизнесмени могат да се обобщят в следните конкретни стъпки:

- подкрепа и евентуално финансиране на идеята за създаване в Пловдив на средно училище за изучаване на китайски език, чиито кадри да се реализират в проекти в „Тракия икономическа зона“;
- откриване на директна самолетна връзка Китай – България, като пловдивското летище е обсъждан вариант³⁴.

Парафирането на Меморандума за партньорство между Пловдив и най-бързо развиващия се китайски град става факт на 17 ноември 2013 г. в Шънджън и съвпада с провеждащия се там Панаир на високите технологии. Събитието, което е част от стратегията на Китай за отваряне на икономиката към света, се разглежда като голям шанс за Пловдив за коопериране в различни области – икономика, култура, туризъм, селско стопанство, образование. С полагането на подписите на председателя на Общинския съвет архитект Илко Николов и Сюй Цин 许勤, кмета на китайския мегаполис, двата града официално стават побратими в присъствието на кметовете и председатели на общински съвети на вече побратимените с Шънджън градове – Хюстън, Познан, Барселона и Самара. Заедно с българския Пловдив шънджънската община сключва международно партньорство с още 5 града – Анкара (Турция), Атина (Гърция), Сува (Фиджи), Бишкек (Киргизстан) и Корк (Ирландия)³⁵.

От друга страна, пловдивската бизнес делегация, водена от Ангел Христозов, председател на БКАБР, осъществява срещи с различни компании благодарение на съдействието на КСНМТ в Шънджън, с когото сключва Меморандум за разбирателство и сътрудничество през юли по време на предишната си визита (за който стана въпрос по-горе в изложението).

По време на срещата си (ноември 2013 г.) с ректора и ръководството на Техническия университет на Шънджън Ангел Христозов договаря сътрудничество и в образователната сфера, в това число обмен на студенти и преподаватели³⁶.

³⁴ „Китайци от Шанхай с интерес към „Тракия икономическа зона“. Econ.bg 29.10.2013 http://m.econ.bg/Новини/Китайци-от-Шанхай-с-интерес-към-Тракия-икономическа-зона-_1a_i_50485. (отворен на 29.12.2013).

³⁵ „Пловдив се побратими с най-бързо развиващия се град в Китай“. Пловдив утре, 18.11.2013 http://www.plovdiv.utre.bg/2013/11/18/194426plovdiv_se_pobratimi_s_nay_burzo_razvivashitia_se_grad_v_kitay. (отворен на 20.12.2013).

³⁶ „Китайски дипломат: Студентите с китайски език са основа за нашето сътрудничество“. В-к „Класа“, 20.12.2013 <http://klasa.bg/news/Read/article/238263>. (отворен на 29.12.2013).

От 23 до 27 март 2014 г. на посещение в Пловдив е 50-членна бизнес делегация от град Шънджън – собственици и генерални директори на някои от най-мощните високотехнологични компании в света с годишен оборот от няколко стотин милиарда долара, начело с кмета Сюй Цин³⁷.

Резултати от посещението:

- Двустранни бизнес срещи;
- Откриване на Седмица на Шънджън³⁸;
- На 24 март 2014 г. китайският посланик в България Н. Пр. Уей Дзинхуа открива Българо-китайски бизнес форум „Пловдив – Шънджън: Сътрудничество и инвестиции 2014“, в който вземат участие най-големите водещи в отраслите си не само в Китай, но и в света китайски фирми, сред които ръководният състав на автомобилостроителя BYD, класиран на първо място сред 100-те най-силни компании в света в научно-технологичната сфера от американското списание Business Week, най-силната частна китайска банка China Construction Bank, производителите на електроника „Хуауей“ и ZTE и т. н.³⁹;
- Паралелно с Форума, от 24 до 26 март 2014 г., се организира и Изложение на високотехнологични продукти „Произведено в Шънджън“⁴⁰;

³⁷ „Кметът на Шънджън води мегакомпани на Българо-китайски бизнес форум в Пловдив“. В-к „Труд“, 19.03.2014 www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=3731781. (отворен на 20.12.2014).

³⁸ „Със „Седмица на Шънджън“ и бизнес форум ознаменуват побратимяването между двата града“. Аспекти. Инфо 20.03.2014 <http://www.aspekti.info/bg/news/i/2693-izlozhenie-na-hi-tech-stoki-pravyat-kitaytsi-v-plovdiv/>. (отворен на 11.11.2014).

³⁹ „Българо-китайски бизнес форум се провежда в Пловдив“. В-к „24 часа“, 24.03.2014 www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3754479. (отворен на 11.11.2014); „50 от най-мощните китайски фирми срещат българския бизнес в Пловдив“. В-к „24 часа“ 13.03.2014 <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3645618>. (отворен на 20.12.2014); „Китайските инвеститори идват у нас със сериозни намерения“. В-к „Земя“ 25.03.2014, с. 17. http://zemianews.info/pdfdownload/2014/03-2014/zemia_25.pdf. (отворен на 11.11.2014). Повече информация за това е качена в сайта на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие. Виж: Бюлетин на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие. Официален сайт на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие www.bg-china-partners.com/bulletin/новини/. (отворен на 23.06.2015). Медийни партньори на форума „Пловдив – Шънджън: Сътрудничество и инвестиции 2014“ са китайската информационна агенция „Синхуа“, електронните издания на вестниците „Труд“, „24 часа“, „България днес“ и „Български фермер“.

⁴⁰ „Изложение на hi-tech стоки правят китайци в Пловдив“. В-к „24 часа“, 20.03.2014 <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3742953>. (отворен на 21.12.2014).

- Кметът на Шънджън връчва на Ангел Христовов символичен ключ за офиса, който общината на китайския мегаполис предоставя безвъзмездно на БКАБР⁴¹;

- Подписване на реални междуфирмени договори;

По време на Българо-китайския бизнес форум дванадесет китайски и български фирми подписват договори. Сред тях са „Сиенит Холдинг“ АД в лицето на инж. Пламен Панчев, председател на Съвета на директорите, и „Хуауей Технолъджис България“ с директор Лиу Ян 刘阳, за съвместно развитие на „Тракия икономическа зона“.

След Българо-китайския бизнес форум китайците заявяват, че България, и в частност Пловдив, „вече е в тяхното ползрение“⁴².

- Двете организации – Китайският съвет за насърчаване на международната търговия в Шънджън и Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, се обединяват около идеята за създаване на постоянно действаща двустранна работна група, която да подпомага бизнеса България – Китай;

- Едно от важните предложения на българската страна е привличането в „Тракия икономическа зона“ на стратегически китайски инвеститор за създаване на китайска зона по китайски модел;

- По време на срещата си с президента Росен Плевнелиев кметът на китайския мегаполис Сюй Цин обещава Шънджън да отпуска ежегодно по две стипендии за обучение на български студенти от Пловдив⁴³;

- Китайска страна възнамерява да изнася биопродукти от Пловдив⁴⁴;

- Пловдивчани се запознават с града чрез филм за Шънджън.

От китайска страна организатор на мащабното събитие, което среща 50 от най-значимите китайски компании с български фирми, е Китайският съвет за насърчаване на международната търговия в Шънджън (ССРПТ Шънджън).

От 30 април до 8 май 2014 г., отново със съдействието на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, в Градския дом на културата

⁴¹ „12 китайски и български фирми подписаха договори на бизнес форум в Пловдив“. В-к „24 часа“, 24.03.2014 <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3788743>. (отворен на 12.11.2014).

⁴² „Шънджън отпуска ежегодно две стипендии за обучение на студенти от Пловдив“. В-к „24 часа“, 27.03.2014 <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3834211>. (отворен на 11.11.2014).

⁴³ Пак там.

⁴⁴ „Китайският мегаполис Шънджън иска да внесе наши екопродукти“. В-к „Земя“, 25.03.2014, с. 7. http://zemianews.info/pdfdownload/2014/03-2014/zemia_25.pdf. (отворен на 06.10.2014).

„Борис Христов“ в Пловдив председателят на Общинския съвет арх. Илко Николов и заместник-кметът Стефан Стоянов, в присъствието на Ян Сиин 杨习英 – шеф-кореспондент на агенция „Синхуа“ за България, откриват фотоизложбата „65 години българо-китайски отношения през обектива на „Синхуа“, подарък на общината от китайската информационна агенция по повод 65 години сътрудничество между двете страни. Изложбата, която се състои от 65 снимки, подредени в четири секции: „Политика и дипломация“, „Културни и хуманитарни връзки“, „Военен обмен“ и „Икономическо и търговско сътрудничество“, освен с първата снимка, направена през 1936 г., предизвиква интереса на пловдивчани с още три фотоса от града им, като единият от тях е от 1991 г., когато посетители на Пловдивския панаир разглеждат трактор от Шънджън. Пловдив е първият град след София, в който гостува експозицията, чиято премиера се състои на 9 април в Народното събрание⁴⁵.

На 27 юни 2014 г. зам.-кметът на Пловдив инж. Димитър Кацарски⁴⁶, който предвожда 11-членна бизнес делегация в Шънджън, открива там първото по рода си изложение (27 – 29 юни), фокусирано върху китайските инвестиции в чужбина (China (Shenzhen) Overseas Investment Exhibition / COIE/), което всъщност е и новата стратегия на китайското правителство.

Резултати и перспективи от визитата:

- Община Пловдив промотира инвестиционните проекти на региона в специално изграден български павилион в рамките на Форума, чийто организатор е Китайският съвет за насърчаване на международната търговия при местната управа на Шънджън;

- Представяне на възможностите за инвестиране в най-мащабния български проект – „Тракия икономическа зона“ от инж. Пламен Панчев, зам.-председател на БКАБР и председател на Съвета на директорите на „Сиенит Холдинг“;

- По време на визитата в Шънджън инж. Димитър Кацарски, от името на община Пловдив, и инж. Пламен Панчев, от името на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, подписват заедно с община

⁴⁵ „В 65 фотоси агенция „Синхуа“ показва 65 години българо-китайски отношения“. В-к „Класа“, 10.04.2014 <http://klasa.bg/news/Read/article/241136>. (отворен на 11.11.2014). Виж също: „Фотоизложба показва 65 години българо-китайски отношения (галерия)“. Пловдив топ новини 30.04.2014 <http://plovdiv.topnovini.bg/node/510874>. (отворен на 11.11.2014).

⁴⁶ Инж. Димитър Кацарски е заместник-кмет „Общинска собственост, устройство на територията, строителство и инвестиции“ на община Пловдив.

Шънджън и Китайския съвет за насърчаване на международната търговия – Шънджън в лицето на своя председател г-н Тао Юнсин 陶永欣 Меморандум за сформирани на постоянна работна група, а малко по-късно се провежда и първото ѝ заседание⁴⁷;

Целта на работната група е да подпомага и насърчава обмена между двата побратимени града в областите икономика и търговия, инвестиции, култура и образование, а основните ѝ функции са свързани с организацията на двустранни и многостранни конференции, посещения на представители на бизнеса на изложения, визити на делегации и други форми на сътрудничество.

- Пловдивската бизнес делегация се запознава с индустриалните зони на мегаполиса;

В Шънджън през 1980 г. е основана първата специална икономическа зона и от малко рибарско селище в момента градът е един от двигателите на китайското икономическо чудо и лицето на съвременен Китай.

- Среща на проф. Михаил Петров, директор на пловдивския филиал на Технически университет – София, с ръководството на Политехническият университет в Шънджън, един от най-престижните китайски университети;

- Заместник-кметът на Шънджън г-жа У Ихуан 吴以环 и пловдивският ѝ колега г-н Кацарски откриват Международен бизнес клуб на предприемачите от Шънджън и побратимените градове;

Целта на Клуба на предприемача е активиране на връзките в икономически аспект.

- Среща в Пекин на инж. Панчев с генералния секретар на Асоциацията за дружба на китайския народ с чужди страни г-н Ли Сикуй 李希奎.

В същия период, докато високопоставени пловдивски общинари и бизнесмени гостуват в побратимения Шънджън, на тридневно официално посещение (28 – 30 юни 2014 г.) в Пловдив пристига делегация, водена от проф. Ян Дзиemiен 杨洁勉, президент на Института за международни изследвания в Шанхай и съветник към Общинския съвет на града, която е приета от председателя на Общинския съвет на Пловдив арх. Илко Николов.

Резултати и перспективи от срещата:

- Разговорите се концентрират около големия потенциал за развитие както в икономически, така и в културен план на Пловдив, който, освен

⁴⁷ „Шънджън и Пловдив създадоха постоянна работна група“. В-к „Класа“, 03.07.2014 <http://www.klassa.bg/news/Read/article/243404>. (отворен на 11.11.2014).

своето местоположение и хилядолетната си история, спечелва приза „Културна столица на Европа 2019“, което, от своя страна, би могло да доведе до увеличаване на туристическия поток към града и особено на китайския, защото китайците се впечатляват много от такива световни и европейски „признания“;

- Среца на китайската делегация с представители на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, по време на която се запознават с мащабния проект „Тракия икономическа зона“;

- Проф. Ян изнася лекция пред студенти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и се запознава с конкретни проекти от община Пловдив, за които обещава да информира градското ръководство на Шанхай;

- Лансира се идеята за международен университет, в който да се обучават студенти както от България и от Китай, така и от страните от ЦИЕ⁴⁸.

На 23 август 2014 г. на сцената на Античния театър в Пловдив гостува Симфоничният оркестър на побратимения Шънджън, който изнася за първи път пред българска публика грандиозен концерт – „Ода за човечността“⁴⁹. Концертът, който е с партньорството на община Пловдив и е част от честванията по случай 65-годишнината от установяването на българско-китайските дипломатически отношения, ознаменува подписаното през март 2014 г. побратимяване между двата града и подкрепя кандидатурата на града за Европейска столица на културата през 2019 г.

На 6 ноември 2014 г. българският посланик в Пекин Пламен Шукюрлиев открива Българо-китайския бизнес форум „България: разширявай своя бизнес“, организиран от Българската агенция за инвестиции (БАИ) с подкрепата на ЕС.

Резултати и перспективи от Форума:

- По време на Форума инж. Емил Янков от Българо-китайската асоциация за бизнес развитие презентира пловдивския проект „Евро-китайска зона за икономическо развитие“, първата по рода си в Югоизточна

⁴⁸ „Арх. Николов прие китайска делегация, дадоха им папка с проекти на Пловдив“. Пловдивски новини 28.06.2014 <http://www.plovdivskinovini.com/index.php/plovdiv/panair/item/21614>. (отворен на 11.11.2014).

⁴⁹ Оркестърът на Шънджън, който е основан през 1982 г., има над сто концерта всяка година в Китай и по света. Съставът работи успешно със световноизвестни имена, като испанския тенор Хосе Карерас, американския автор на филмова музика Ерих Кунцел и много други. Повече подробности виж: „Китайски симфоничен оркестър от Шънджън гостува в Пловдив през август“. В-к „Дневник“, 16.04.2014 http://www.dnevnik.bg/razvlechenie/2014/04/16/2283215_kitaiski_simfonichen_orkestur_ot_shundjun_gostuva_v/. (отворен на 24.08.2014).

Европа, а проектът е един от най-мощните инвестиционни проекти за България, който междувременно се ползва и от силната подкрепа на Българската агенция за инвестиции⁵⁰;

• Концепцията за Европейско-китайски логистичен и бизнес център е изключително атрактивна и в този контекст „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ на практика е солидна основа за бъдещото развитие на икономическите отношения между Китай и Европа. Към края на 2014 година за китайските инвеститори е все още доста трудно да основат собствена фирма и производство в България, най-вече защото не познават добре пазара. Поради тази причина идеята да се навлезе с нови технологии, с нов логистичен хъб, който да използва модели като O2O и B2C продажби⁵¹, познати отдавна в Китай, чрез „Таобао“ 淘宝 и „Алибаба“ 阿里巴巴 например е много удачна. Според китайския партньор на Зоната Джан Чанцин 张长青 от Hainan Longquanren Century Invest and Development Co., Ltd., причините китайски компании да инвестират в нея са: местоположението, данъците, приятелските отношения между България и Китай, културата⁵²;

Друга компания – „Тиендзин Фарм Агробизнес Груп“ (Tianjin State Farms Agribusiness Group), вече инвестира в сферата на земеделието в „Евро-китайската зона за икономическо развитие“. Към тях се присъединява и туристическата агенция „Дзяи“, с директор г-н Ли Дзяи 李佳昇 – и двете фирми отдавна успешно функциониращи на българския пазар⁵³.

• Форумът предизвиква изключителен интерес сред присъстващите финансисти и бизнесмени, които дискутират възможностите за инвестиции и сътрудничество в сферите на транспортната техника и машино-

⁵⁰ Проектът ECEDZ се ползва с подкрепата на БАИ, по думите на заместник-изпълнителния директор на Агенцията Костадин Джатев, който също присъства на Форума в Китай. Виж: „БАИ представи в Пекин възможностите за инвестиции, земеделие и туризъм в България“. В-к „Градът“, 08.11.2014 http://gradat.bg/property/2014/11/08/2415144_bai_predstavi_v_pekina_vuzmojnostite_za_investicii/. (отворен на 11.11.2014).

⁵¹ B2B и B2C са стандартните методи за електронна търговия, а O2O (online to offline) е най-модерният метод при онлайн търговията, които отдавна са познати в Китай и успешно се практикуват.

⁵² Г-н Джан има дългогодишен опит като старши икономист в китайското Министерство на търговията. През последните 10 години се занимава с инвестиции и работи за най-развитите компании в КНР. Виж: „БАИ представи в Пекин възможностите за инвестиции, земеделие и туризъм в България“. В-к „Градът“, 08.11.2014 http://gradat.bg/property/2014/11/08/2415144_bai_predstavi_v_pekina_vuzmojnostite_za_investicii/. (отворен на 11.11.2014).

⁵³ Фирмата е известна на българския пазар още от 2010 година със закупуването на масивни терени в землището на село Баховица, Видинско, а впоследствие мести дейността си в района на Пловдив. Туристическата фирма на г-н Ли е в Пловдив също от много години.

строенето, електрониката и електроинженерството, хранителната промишленост и земеделието, туризма и балнеологията в България;

* Представители на Export-Import Bank of China са силно заинтригувани от „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ и решават да я посетят през декември⁵⁴.

На 11 ноември 2014 г. в Шанхай се провежда поредният форум от серията „България: разширявай своя бизнес“.

Само няколко дена по-късно, на 17 ноември 2014 г., се открива нов форум и в град Шънджън – Форум на побратимените градове⁵⁵, където по това време гостува делегация от представители на бизнеса и на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, водена от зам.-кмета на Пловдив Стефан Стоянов.

Резултати и перспективи от Форума на побратимените градове в Шънджън:

- Убедително представяне на възможностите за инвестиции на „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) и в частност на „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ от китайския бизнесмен Джан Чанцин, за когото стана въпрос по-горе и според когото „тя е на входната точка за Европа по древния Път на коприната“, който китайското правителство възражда⁵⁶;

- Посещение на Панаира за високи технологии, който се провежда същата седмица в Шънджън;

- Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ и Медицинският университет в Пловдив стават членове на Лигата на университетите от побратимените на Шънджън градове;

На 17 ноември двадесет европейски и двадесет азиатски университета полагат основите на Лигата на университетите от побратимените на Шънджън градове. Ректорът на ПУ проф. Запрян Козлуджов единствен от чуждестранните представители държи реч при откриването на Форума, а местният вестник 《深圳日报》 „Шънджън жъбао“ (от 18 ноември 2014 г.) публикува на първата си страница негова снимка заедно с кмета на Шънджън⁵⁷.

⁵⁴ „Наша икономическа зона предизвика интереса на китайска банка“. В-к „Класа“, 10.11.2014 <http://www.klassa.bg/News/Read/article/246667>. (отворен на 11.11.2014).

⁵⁵ „Китайски партньор промотира „Тракия икономическа зона“ в Шенджен“. Пловдив актуално 18.11.2014 http://plovdiv.actualno.com/Kitajski-partnior-promotira-Trakija-ikonomicheska-zona-v-Shendjen-news_61045.html. (отворен на 20.11.2014).

⁵⁶ Пак там.

⁵⁷ Виж официалния сайт на БКАБР: Бюлетин на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие. Официален сайт на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие www.bg-china-partners.com/bulletin/новини/. (отворен на 23.06.2015).

* Кръгла маса с участието на градоначалника на Шънджън г-н Сюй Цин и кметове и зам.-кметове на европейските и азиатски градове, побратими на китайския мегаполис, на която разискват заедно как да сближат още повече бизнеса, културата и образованието;

* Промотиране на Пловдив като бизнес, образователна, културна и най-вече туристическа дестинация от зам.-кмета Стефан Стоянов, който, изтъквайки предимствата на града си, в това число оформянето му като „индустриалната столица“ на България, спечелването на званието „Европейска столица на културата 2019“ и класирането в Топ 10 за най-добър град в света в класацията на специализираното гид издание Lonely Planet, отправя покана към всички участници да пътуват до Пловдив.

На 16 декември 2014 г. сръбският премиер Александър Вучич и китайският му колега Ли Къчян откриват в Белград Третата среща на правителствените ръководители по инициативата за сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа във формата „16+1“ под мотото „Нов мотор, нова сила, нова платформа“⁵⁸. Министър-председателите на КНР и 16-те страни участнички присъстват и на последвалия бизнес форум с участието на над двеста китайски компании, проявяващи интерес да инвестират в региона. Трябва да се отбележи, че на Срещата не се гледа с добро око в Брюксел, а европейските политици отбелязват с притеснение думите на китайския премиер, че Пекин и страните от ЦИЕ се надяват да удвоят търговията си до 2018 г. За сравнение стокооборотът през 2013 година достига 60 милиарда долара⁵⁹. Дали по тази, или по друга причина, но българският министър-председател Бойко Борисов не се появява в Белград и вместо него българската делегация е водена от вицепремиера Румяна Бъчварова.

Резултати и перспективи от Срещата на върха и последвалия бизнес форум:

- Презентация на Джан Чанцин на „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ (ЕКЗИР) в Пловдив, в която акцентира върху „откриване на 50 000 работни места до 2020 година и над 1 милиард евро

⁵⁸ „Открива се Срещата на върха между Китай и 16 държави от Централна и Източна Европа“. Инфосток 16.12.2014 <http://www.infostock.bg/infostock/control/world/news/61311-otkriva-se-sreshtata-na-varha-mezhdu-kitaj-i-16-darzhavi-ot-tsentralna-i-iztochna-evropa>. (отворен на 20.12.2014).

⁵⁹ Пак там.

инвестиции в проекта⁶⁰, който е първият и най-голям по рода си в рамките на формата „16+1“⁶⁰;

Според г-н Джан „развитието на ЕКЗИР е важно не само за България, а ще допринесе за икономическия растеж на всички 16 държави от ЦИЕ“⁶¹. Познавайки логиката на китайските предприемачи, за тях е от изключително значение фактът, че в пловдивската зона вече присъстват ключови американски, европейски и японски фирми⁶². Не е за пренебрегване и обстоятелството, че китайците рядко сключват договор само с едно предприятие. За тях е важно да работят с обединяваща структура, каквато е БКАБР, която дава представителност и стабилност и е не само позната, но вече се ползва и с голямо доверие в КНР. Още повече, че Асоциацията има сключен договор за сътрудничество с Китайския съвет за насърчаване на международната търговия (Шънджън). Водещи китайски компании в областта на електрониката също проявяват интерес, особено що се отнася до индустриалната зона за високи технологии и логистичната част на проекта – големи логистични центрове, от които да се експортира европейска продукция, в това число и българска, към необятния китайски пазар по модели на електронната търговия.

Най-силните страни на проекта са: стратегическото географско положение на България – между пазарите на ЕС, Близкия Изток, Северна Африка и Азия. Пловдив е изключително важен като логистична връзка по Новия път на коприната. От друга страна, най-ниските данъчни ставки и оперативни разходи в ЕС, висококвалифицираната работна ръка, съчетана с най-ниските разходи за труд също го подпомагат.

Очакванията и перспективите пред проекта са обещаващи. От една страна, местната власт в провинция Хайнан силно го подкрепя и му отдава голямо значение. От друга, той е поощряван и от правителствата на България и Китай. Лично министърът на икономиката Божидар Лукарски

⁶⁰ Тези прогнозни цифри съобщава г-н Джан Чанцин. Виж: „Китайски предприемач презентира българска зона на срещата „16+1“ в Белград“. В-к „Класа“, 13.12.2014 <http://www.klassa.bg/news/Read/article/247477>. (отворен на 20.12.2014).

⁶¹ Пак там.

⁶² В индустриалните зони в района на Пловдив, обединени в „Тракия икономическа зона“, до края на 2014 г. са инвестирани над 1 милиард евро в предприятия и логистични бази на световни компании като „Либхер“ (LIEBHERR-HOLDING GmbH); АБВ (ABB), „Шнайдер Електрик“ (SCHNEIDER ELECTRIC), „Сокотаб“ (SOCOTAB LLC), „Кауфланд“ (Kaufland logistic center), „Магна“, „Техно Акташ“, „Мекалит“, „Уилям Хюз“ (William Hughes), „Зобеле“, „Сензор – Найт Индастриъл“, LINDE AG, FERRERO, MERCEDES BENZ, BOSCH GROUP, VEDISPED CUSTOMS TERMINAL и българските КЦМ, „Агррия“, „Белла България“, „Рубиком“ (Rubikom), СИЕНИТ Холдинг, „Димитър Маджаров“, „Рефан“, „Атаро Клима“, МАКСКОМ и др.

подчертава в речта си по време на Форума, че желанието на страната е да привлече китайски компании да инвестират в българските индустриални зони и в частност в „Евро-китайската зона за икономическо развитие“⁶³. Всичко това дава основания за големи надежди, че това ще е първият проект, който ще получи средства от фонда, създаден за обслужване на 16-те страни, в които участват и китайски банки.

- Подписване на нови споразумения за сътрудничество между Китай и страните от региона;
- Провеждане на двустранни срещи на премиерите;
- Провеждане на тематични дискусии;
- След презентирането на „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ е събуден реален интерес у китайската инвестиционна група „Гуолиен Инвестмънт Груп“, Пекин.

Девети юни 2015 г. е първият снимачен ден на петчленния екип на филма за Пловдив от документалната поредица в десет епизода „Побратимените градове“, проект на Shenzhen Media Group и Дирекцията по международно сътрудничество към община Шънджън, който е част и от подаръчния комплект на шънджънската управа към чуждестранните ѝ побратими. В обширно интервю пловдивският кмет представя с какво градът е привлекателен в исторически, архитектурен, културен и икономически план и как чрез култура и археология се развива бизнес и туризъм⁶⁴.

На 12 юни 2015 г. делегация от побратимения град Шънджън, водена от заместник-кмета Чън Бяо 陈彪, е на приятелско посещение в Пловдив по покана на кмета на града инж. Иван Тотев⁶⁵. По време на разговорите

⁶³ „След форума в Белград: Пекинска инвестиционна група с интерес към „Тракия икономическа зона“. В-к „Класа“, 21.12.2014 <http://www.klassa.bg/News/Read/article/247621>. (отворен на 22.12.2014).

⁶⁴ От 9 до 12 юни 2015 г. два екипа на китайската Shenzhen Media Group снимат филм за Пловдив. Всеки епизод е около 25 – 30 минути и се състои от интервюта с личности и кадри на градски забележителности. Повече подробности виж: „Китайци снимат филм за Пловдив“. Дарик Пловдив 05.06.2015, 15:39 www.dariknews.bg/view_article.php?article_id=1449277. (отворен на 06.07.2015).

⁶⁵ На срещата в община Пловдив присъстват още заместник-кметът Стефан Стоянов, инж. Валентин Кънчев – изпълнителен директор на „Сиенит Холдинг“ и представители на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие: Ангел Христозов – председател, Емил Янков – мениджър бизнес развитие, Катя Стайкова – директор на връзки с обществеността и др. Повече подробности на сайта на БКАБР. Виж: Бюлетин на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие. Официален сайт на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие www.bg-china-partners.com/bulletin/новини/. (отворен на 23.06.2015). Виж също: „Пловдив посрещна делегация от побратимения ки-

се лансира идеята за създаване на логистичен хъб на евро-китайски стоки в „Евро-китайската зона за икономическо развитие“, а китайската страна отправя покана делегация от община Пловдив през ноември да посети Панаира на високите технологии в Шънджън.

На 27 януари 2015 г., със съдействието на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие и Търговско-икономическата служба на Китайското посолство в България, на посещение в Пловдив пристига делегация от китайския пристанищен град Нинбо 宁波, възглавявана от Дин Хайбин 丁海滨, зам.-генерален секретар на общината, а целта е проучване на възможностите в икономиката, образованието и културата⁶⁶.

Резултати и перспективи от визитата на китайската делегация:

- Среща с областния управител Розалин Петков;
- Среща с кмета инж. Иван Тотев;
- Посещение на „Тракия икономическа зона“ и „Евро-китайската зона за икономическо развитие“;
- Подписване на Меморандум за разбирателство, сътрудничество и обмен в областта на икономиката и културата между Съвета за насърчване на международната търговия, клон Нинбо (ССРПТ Ningbo) и БКАБР;
- Китайците определят посещението си в Пловдив като „практическа стъпка“, тъй като са проучили от китайските си партньори и вече са взели решението да инвестират в Пловдив⁶⁷.

В края на март 2015 г. (31 март) се състои срещата между министър Лукарски и Джан Чанцин, китайския партньор на „Евро-китайската зона за икономическо развитие“. Китайският гост подробно информира българския министър за икономическия план „Нов път на коприната“, лансиран от президента Си Дзинпин на Азиатския икономически форум в Боао, Хайнан (26–28 март 2015 г.). Към плана, целящ да подобри търговските връзки с Европа, е учреден фонд от 40 млрд. долара, в който България също може да участва с проекти.

тайски мегаполис Шънджън“. Пловдив топ новини 12.06.2015 <http://plovdiv.topnovini.bg/node/612596>. (отворен на 30.06.2015).

⁶⁶ „Chinese Ningbo city explores opportunities in Bulgaria“. Xinhua, January 27, 2015 http://en.chinagate.cn/2015-01/27/content_34669307.htm. (отворен на 30.06.2015).

⁶⁷ Пак там.

Договорености и интереси на китайските компании:

- Договореност китайски инвеститори да посетят България през май, за да се запознаят на място с възможностите за инвестиции;
- Китайците отново изразяват интереса си към концесиониране на летище Пловдив и превръщането му в логистичен център за Европа и Азия;
- Китайски компании обявяват намеренията си да се включат в изграждането на логистичен и търговски център в Пловдив, където европейски и български продукти ще могат да се изнасят на азиатските пазари;
- Откриване на партньорски шоурум центрове в свободните икономически зони в Китай.

Китайската държава залага много на бъдещето на електронната търговия, която се очаква да стане най-важният двигател на азиатската икономика. Много често в големите платформи за електронна търговия се предлагат фалшиви европейски продукти, а подобни центрове ще могат да гарантират качеството на стоките, от една страна, а от друга, ще се избегне голямата верига посредници между европейските и китайските потребители.

На 15 май 2015 г. областният управител Розалин Петков се среща със Сяо Дзинцюен 肖金权, един от най-високопоставените китайски експерти в областта на инвестирането, който е на посещение в Пловдив по покана на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие и „Тракия икономическа зона“. Г-н Петков презентира Зоната пред китайските гости, а г-н Сяо, на свой ред, отправя покана към областния управител да посети Китай⁶⁸.

⁶⁸ Сяо Дзинцюен, който е с юридическо образование, се занимава с анализи на инвестиционния риск в големи предприятия, преобразуване на активи и пасиви и международно финансиране. Консултира китайското правителство по използване на Китайския фонд. Има издадени няколко монографии на китайски и английски: „Световни правни теории“, „Правен риск и контрол на корпоративните сливания, придобивания и инвестиции“, „Реорганизация при банкрут – съживяване на китайските компании“, с които представя инвестиционната среда в Китай. Изнася лекции в „Харвард“. Адвокатската му кантора е една от най-големите в Азия и разполага с около 4000 адвокати, осигуряващи правни услуги в почти всички китайски провинции и във всички сфери на китайското право. Г-н Сяо притежава повече от 10 международни адвокатски офиса в Ню Йорк, Лос Анджелис, Париж, Хонконг и др. Въвежда една от най-добрите IT мениджърски платформи, която дава възможност за много по-ефективна интеграция на глобалните ресурси в рамките на организацията. Виж: „Областният управител на Пловдив Розалин Петков ще посети Китай“. Пловдив топ новини 15.05.2015 <http://plovdiv.topnovini.bg/node/606935>. (отворен на 30.06.2015).

В края на май – началото на юни на неколкодневна визита в България пристигат представители на местната власт от Циндао 青岛 (провинция Шандун 山东) и на водещи компании от „Свободна търговска зона Циндао“ начело с директора на Административния ѝ комитет Уан Хуайюе 王怀岳, изпълняващ и длъжността политически ръководител на ККП в града. В рамките на срещите с министъра на икономиката Божидар Лукарски, с областния управител на Пловдив Розалин Петков и с Българо-китайската асоциация за бизнес развитие в лицето на своя председател г-н Ангел Христозов, китайските гости се запознават с възможностите за инвестиции в „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ и на летище Пловдив⁶⁹. Двете страни се договарят за създаване на обща платформа, функционираща в полза на местните предприятия, както и за разработването на Меморандум за разбирателство и насърчаване на икономическия и културен обмен и сътрудничество между „Свободна търговска зона Циндао“ („Пристанищна зона за свободна търговия Циенуан“), която е с правителствен статут по изпълнение на инвестиционната стратегия „Пътят на коприната“, предимно в държави от Централна и Източна Европа. Високопоставеният китайски гост отправя официална покана към областния управител да посети Циндао, търговски и транспортен център, в който се произвежда най-популярната бира в Китай.

От 8 до 12 юни 2015 г. в Нинбо, по време на първото Изложение за инвестиции и търговия между Китай и страните от Централна и Източна Европа, което се реализира под мотото „Да разширим отварянето и сътрудничеството и заедно да изградим Пътя на коприната“ – поредната инициатива от формата „16+1“, подписването на Меморандум за сътруд-

⁶⁹ Съставът на делегацията включва още представители на Бюрото за проучване и контрол на пазарите, на Комисията за контрол и наблюдение на държавните активи и управителя, отговарящ за търговията с вносни стоки на „Пристанищна зона за свободна търговия Циенуан“, както и представители на Инвестиционен холдинг от Циндао. На срещите присъстват и г-жа Валентина Александрова – съветник на Министъра на икономиката Божидар Лукарски, съчредителят на „Тракия икономическа зона“ и председател на УС на „Клъстер проектиране и строителство“ – Пламен Панчев, представители на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, заместник областният управител Георги Пилев и г-н Джан Чанцин от Hainan Longquanren Century Invest and Development Co., Ltd. – партньор на Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, по чиято покана делегацията посещава България. Повече подробности виж официалната интернет страница на областна администрация Пловдив: „Областният управител Розалин Петков се среща с делегация от китайския град Циндао, провинция Шандун“. Пресцентър на областна администрация Пловдив 28.05.2015г. <http://www.pd.government.bg/news/203/262/oblastniyat-upravitel-rozalin-petkov-se-sreschna-s-delegatsiyaot-kitajskiya-grad-tsingdao-provintsiya-shandun/d,News-Full.html>. (отворен на 30.06.2015).

ничество между „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ и „Свободната търговска зона Циндао“ става факт⁷⁰. В рамките на същото изложение се провежда и Форум под наслов: „Добро образование – добър бизнес“ (12 юни 2015 г.). Българското участие е представено от делегация, ръководена от зам.-министъра на икономиката Любен Петров, която по време на визита си провежда поредица от работни срещи за връзката между образованието и бизнеса. Главен резултат от Форума е подписването на Меморандум за сътрудничество между Нинбо и Пловдив в областта на образованието. В същия контекст е и договорката за двуседмичен обмен на двадесет ученици и преподаватели между пловдивската Образцова математическа гимназия „Акад. К. Попов“ и МГ от Нинбо – инициатива на директора на елитната пловдивска гимназия д-р Ивайло Старибратов, който е в състава на българската делегация⁷¹.

Изложените факти свидетелстват за засилена активност от страна на пловдивските общинари и бизнес среди по отношение на търсенето на възможности за осъществяване на ползотворни контакти с китайски партньори в различни сфери – икономическа, културна, образователна, социална, местно управление, от една страна, и съответния китайски инвестиционен интерес към Пловдив, от друга. Една от причините, която е в основата на китайските предпочитания към града, е оформянето на Пловдив като логистично ядро, според икономистите. Стратегическото му географско положение – кръстопът на важни железопътни артерии и европейски транспортни коридори, както и наличната инфраструктура стават все по-осезаем фактор за връзките с Китай и дават увереност на инвеститорите да изберат „Тракия икономическа зона“. Регионът продължава да е водещ в селското стопанство, хранително-вкусовата и преработвателната промишленост. Освен това се предвижда изграждане на няколко нови преработвателни предприятия и тържище за селскостопанска продукция. Казано накратко, Градът под тепетата се очертава като „Мека на китайския бизнес“. Нещо повече, връзката между инвеститорите в „Тракия икономическа зона“ и Пловдив е не само икономическа. Компаниите търсят квалифициран персонал и учебни заведения, които да обучават този персонал. Чуждите инвеститори много често „внасят“ високи технологии и съответно повишават изискванията към знанията и уменията на работниците. Икономическите последствия са повече зна-

⁷⁰ Българската делегация по време на изложението е водена от изпълнителния директор на БАИ Стамен Янев.

⁷¹ „Математическата обменя ученици с Китай“. Уча Пловдив 22.06.2015 <http://u4avplovdiv.com/82/>. (отворен на 30.06.2015).

ния, повече добавена стойност, по-високо заплащане и жизнен стандарт. Това е и начин да се свърже образованието с бизнеса. Като пример в тази насока може да се посочи и първият форум между Техническия университет и мениджърите на предприятия от „Тракия икономическа зона“. Интерес за целите на настоящата доклад представлява и информацията, че в рамките на „Евро-китайската зона за икономическо развитие“ в Пловдив китайската страна има намерение да изгради и специализирани зали за провеждане на конференции и срещи, както и Евро-азиатски университет. Не на последно място, китайските фирми избират да инвестират в региона на Пловдив и заради световните компании, които вече успешно развиват дейността си там.